

Проект
*«Свою рідну мову
любить...»*

Керівник проекту
вчитель початкових класів
Новосілківської ЗОШ І- ІІ ст.
Довгошия Оріся Степанівна

2015 р.

Тема проекту. «Свою рідну мову любіть...»

Мета. Ознайомити учнів з історією становлення української мови, її багатством та можливостями.

Формувати в учнів поняття «державна мова», «мовна культура».

Розвивати пізнавальний інтерес, пізнавальну активність, зв'язне мовлення, творчі та артистичні здібності.

Виховувати любов до культурного спадку свого народу, повагу до своїх національних особливостей, почуття власної гідності як представників свого народу, толерантне ставлення до людей інших національностей.

Тип проекту: дослідницький, інформаційний, творчий, груповий.

Об'єкт пізнання проекту: історія становлення української мови, державна мова, мовна культура, фольклор.

Проблема: «Я хочу більше знати про історію становлення української мови, її багатство та можливості, зберігати та передавати традиції свого народу».

Спосіб розв'язання проблеми: пошук інформації, її узагальнення, виконання творчих робіт, літературно- музична композиція.

Термін проекту: середньої тривалості.

Учасники проекту: учні 4 класу.

План виконання проекту:

1. Колективно обговорити з учнями 4 класу актуальність теми проекту.
2. Об'єднати учнів класу у творчі групи, розподілити обов'язки учнів у групах.
3. Визначити джерела потрібної інформації.
4. Визначити форму представлення результату (літературно- музична композиція).
5. Скласти план дій щодо пошуку інформації та представлення роботи учнів.
6. Зібрати матеріали про мову, відібрати найцікавіші, творча робота учнів у групах.
7. Представити результати проекту перед аудиторією.
8. Оцінити та проаналізувати роботу учасників проекту.

Аспекти проекту:

1. Проектний аспект.

- постановка проблеми;
- розробити та спланувати певні дії.

2. Організаційний аспект.

- залучати учнів до колективної та групової діяльності;
- стимулювати розвиток мовлення, пізнавальних інтересів, пізнавальної активності, інтелектуальних і творчих здібностей дітей.

3. Комунікативний аспект.

- реалізувати здобуті знання та уміння спілкування на практиці;
- активізувати та поповнити словниковий запас учнів.

4. Гностичний аспект.

- створити умови для розвитку мовлення, пізнавальних інтересів, пізнавальної активності, інтелектуальних і творчих здібностей дітей.

5. Креативний аспект.

- створити творчі групи;
- включити в систему роботи види творчих вправ.
- вчити підбирати рими та складати вірші.

Завдання проекту**Група « Дослідники і пошуковці » :**

- провести дослідження під гаслом « Наше диво калинове – українська рідна мова »;
- знайти інформацію про історію становлення української мови, мовні цікавинки;
- підібрати вислови відомих людей про мову.

Група «Знавці фольклору»:

- знайти та систематизувати прислів'я та приказки , скоромовки, мирилки, потішки;
- розучити народні ігри, забавлянки.

Група «Читці поетичного слова»:

- підібрати вірші про мову;
- скласти власні вірші та прозові твори про українську мову та рідний край;
- інсценізувати гумористичні твори із життя українського народу.

Група « Художники»:

- намалювати малюнки на тему « Люби і знай свій рідний край! »;
- оформити стінгазету «Дивослово».

Група « Виконавці українських пісень»:

-підібрати та розучити українські народні пісні, пісні про мову та Батьківщину.

Група «Знавці рідної мови»:

- підготувати і взяти участь у конкурсі знавців рідної мови імені П. Яцика.

Очікувані результати проекту:

Для учня:

- розширення кругозору, словникового запасу;
- уміння працювати над пошуком творчих ідей, використовуючи різноманітні джерела інформації;
- уміння розподіляти свій робочий час;
- уміння представляти результати своєї праці перед аудиторією;
- розвиток артистичних та творчих здібностей.

Для учнівського колективу:

- уміння колективно планувати роботу, розподіляти обов'язки, взаємодіяти в команді;
- уміння відповідально відноситися до своєї ланки роботи в команді;
- уміння оцінювати свою роботу і роботу інших учасників у групі.

Підготовка проекту:

1 крок – запуск проекту.

Поставити перед дітьми проблему: «Чи хотіли би ви більше знати про історію становлення української мови, її багатство та можливості, зберігати та передавати традиції свого народу?». Викликати в учнів інтерес до поповнення своїх знань з даної теми.

2 крок – планування, розподіл обов'язків, аналіз зібраної інформації.

Діти розподіляються у групи залежно від їхніх бажань. Кожна група визначає план своїх дій та один раз на тиждень звітує за своєю темою, вказуючи на джерела інформації та труднощі, які виникли при роботі над темою. Робота ведеться 1 місяць.

3 крок – захист проекту.

Літературно- музична композиція « Свою рідну мову любіть...».

4 крок – колективний аналіз роботи.

Критичний аналіз своєї роботи та роботи інших.

Оцінювання своїх досягнень та досягнень групи.

Висловлювання й побажання дітей.

Проведена робота:

- на уроках читання: декламували вірші про мову, інсценізували гумористичні твори, читали прислів'я та приказки, потішки, лічилки, мирилки, скоромовки;
- на уроках української мови: складали вірші та твори про рідну мову, презентували мовні цікавинки, вислови про мову та відомості з історії української мови ;
- на уроках образотворчого мистецтва презентували малюнки по темі «Люби і знай свій рідний край!»;
- на уроках фізичної культури та в позаурочний час розучували українські народні ігри, використовували лічилки;
- на уроках музики та в позаурочний час розучували українські народні пісні та пісні про мову і Батьківщину;
- в позаурочний час оформили газету « Дивослово»;
- співпрацювали з учителем української мови та літератури.

Літературно- музична композиція «Свою рідну мову любіть...»

Зібрані матеріали

Група «Знавці фольклору»

Скоромовки

* * *

Росте липа біля Пилипа.

* * *

Кит kota по хвилях катав -
Кит у воді, кіт на киті.

* * *

Обережний хитрий лис
До нори вечерю ніс.

* * *

Заболіло горло в горили -
Бо горила багато говорила.

* * *

Бурі бобри брід перебрели,
Забули бобри забрати торби.

* * *

У зливу жахливу під кушем
Дуже змокли жук з джмелем.

* * *

Черпаха чаплю вечором
Пригощала чаєм з печивом.

* * *

Чорно-білий чорногуз
У болото чорне вгруз.

* * *

Тигрнятко з тигром-татом
Тренувалися стрибати.

* * *

Скриню зі скарбом
Знайшли карась із крабом.

* * *

Горох у городі виріс небувалий
Горобці город пограбували.

* * *

Миші в шафі шаруділи
Шість шарфів шерстяних з`їли.

* * *

Пирого переппечені
Перцем переперчені.

* * *

Бабин біб розцвів у дощ.
Буде бабі біб у борщ.

* * *

Старий сказав своїм синам:
- Сини, соліть сало сухою сіллю.

* * *

Семен сіно віз – не довіз.
Лишив сани, узяв віз.

* * *

Ворона сороці намисто купила,
В намисті сорока намистинки
лічила.

* * *

Пиляв Пилип поліна з лип.
Притупив пилку Пилип.

* * *

Мила митися не вміла.

Мила мило з рук не змила.

* * *

Ніс Гриць горіх через поріг.
Став на горіх, упав на поріг.

* * *

Ходить квочка коло кілочка,
Водить діточок коло квіток.

* * *

Пильно поле пильнували,
Перепелів полювали.

* * *

Приснивсь сьогодні сон синиці:
Приніс сусіда сік з суниці.

* * *

Великі мурахи грали у шахи,
А маленькі мурашки – у шашки.

* * *

Хоче залізти в шафу кішка,
Шурхотить у шафі мишка.

* * *

Зупинився на зрубі зубр.
Задивився зубр на зруб.

* * *

Ой був собі коточок,
Украв собі клубочок –
Та й сховався в куточок.

* * *

Мишка раз прийшла до кішки,
Уклонила кішці в ніжки,
Кішці – смішки,
Мишці – нітрішки.

* * *

- Ведмедику - ледащо,
Вліз на пасіку нащо?
Буду джмеликом дзижчати,
Буду меду куштувати.

* * *

Їхала Хима до Максима
Візком-тарадайкою;
Тарадайка торохкоче,
Сива кобила везти не хоче.

* * *

Над квіткою гуде бджілка,
Сидить в житі перепілка,
На черешні горобець,
А хто зловить – молодець!

* * *

У діброві - дуби,
Під дубами - гриби,
Трава - між грибами,
Хмарки - над дубами.

* * *

Павло і Пилипко
Поливали липки.
Виросли липки
У Павла і Пилипка.

* * *

А дідусь Опанас
Нам купив ананас.
Тож приходьте до нас –
Почастуємо вас.

* * *

У долині жив удав.
Удавав, що він все знав.
Удавав, що все умів.
У траві хвостом вертів.

* * *

Мавпенятко мовить: «Мамо,
Масла, моркви, маку мало.
Миска, мамочко, мілка,
Мало містить молока».

* * *

Мурлико муркоче,
Морозива хоче.
Мурлико руденький,

Замерзнеш, дурненький.

* * *

Лиска лащить лисеня,
А лосина – лосеня.
Лев ласкаво лапою
Левеня поляпує.

* * *

Ось спритно шиють вісім ос
Аж вісім ворків осам –
Пообіцяв тим осам хтось
Аж вісім ворків проса.

* * *

Гава гаву запитала:
- Ти на ганок не літала?
- Не літала я на ганок,
То й прогавила сніданок.

* * *

Якось Яків сіяв мак
Так-сяк, абияк.
Визрів ярий Яків мак,
Та щось коле, як їжак.

* * *

Шило шубку Шурі шило,
Шовком, шерстю, шви обшило.
Вийшла шубка прехороша
Нашій Шурі на порошу.

* * *

Біля саду, біля броду,
Бабин виораний город.
Барабанять по городу
Бараболя та горох.

* * *

Обережний хитрий лис
До нори вечерю ніс.
Біг додому лісом лис,
Шелестів над лісом ліс.

* * *

Сів шпак на шпаківню,

Заспівав шпак півню:
Так як ти не вмію я,
Ти не вмієш так як я.

* * *

В горішнику горішенька
Горішками обвішана.
Оришка і Тимішко
Обтрушують горішки.

* * *

Ми плакати –
Не плакали.
Нам плакати
Нема коли.

* * *

Біжать стежини
Поміж ожини.
І вже у Жені
Ожина в жмені.

* * *

Шишки на сосні,
Шашки на столі.
У Соні шашки,
А у Сими – шишки.

* * *

Для синків-молодців
Мати напекла млинців.
І хвалили молодці
Ті млинці на молоці.

* * *

На печі, на печі
Смачні та гарячі
Пшеничні калачі.
Хочеш їсти калачі –
Не лежи на печі.

* * *

Прилетіли горобці –
Говорили про крупці;
Не про крупці,

Не про крупицю,
А про крупячко.

* * *

Перепілка – гарна птиця,
Та хлоп'ят вона боїться,
Бо хлоп'ята беруть гілку
І лякають перепілку.
Не потрібно так лякати,
В неї п'ять перепелят.

* * *

Ген стрибають на морозі
Три ворони на дорозі.
- Кар – кар - кар!
За скоринкою погнались,
На все горло розкричались:
- Кар – кар - кар!

* * *

Куй, куй чобіток,
Подай молоток,
Не подам молотка,
Не підкую молотка.
Молоток золотенький,
Чобіток дорогенький.

* * *

Котилася торба
З високого горба.
В торбі паляниця,
Ведмідь і лисиця.
Лисиця пищить,
Ведмідь верещить,
А торба тріщить:
Трісь, трісь, трісь!

* * *

Вовк розсівся на печі,
З клоччя крутить калачі,
З віхтя вихопить шматок –
Раз – і стулить пиріжок.
Вовче тісто з рук упало,
А упало – то пропало.
Чорний пес хапнув пиріг –

І тікати скільки ніг.
Розбігаємось хто куди, -
Вовк біжить – чекай біди!

* * *

Крокодил до крокодила
Припливав просити мила,
Бо набридло крокодилу
Умиватися без мила.

* * *

Сторож на баштані кріт
Якось зготував обід.
Лиш зачувши про обід,
До крота примчався кіт.
Кіт і кріт посмакували,
Кіт і кріт порозмовляли,
Трішки кіт і кріт поспали..
Лихо! Кавуни покрали!

Скоромовка без кінця

Ліз лис
Лисим лісом,
Ніс хвіст
Низом-низом.
Хвіст об терен
Обдер.
В лісі кажуть тепер:
«Ліз лис...»

* * *

Лічилки

Еники-беники їли вареники.

Еники-беники, квас:
вийшов маленький Тарас.

* * *

Десять, дев'ять,
Вісім, сім –
Замовкає в небі грім.
Линуть хмари де-не-де.
Далі цифра шість іде.
В лузі скошена трава –
П'ять, чотири, три і два.
Після двійки – одиниця.
От і йди тепер жмуриться!

* * *

Тікав заєць через міст.
Довгі вуха, куций хвіст,
А ти далі не тікай,
рахувати починай,
раз, два, три - вийди ти.

Раз, два, три, чотири, п'ять!

Вийшов зайчик погулять.
Як нам бути, що робити?

Треба зайчика зловити.

Будем знову рахувати:
Раз, два, три, чотири, п'ять.

Зараз я іду шукать!

* * *

Сорока-ворона
На дубі сиділа,
Боярів лічила:
Калина-малина,
Суниця-чорниця,
В'яз.

Хто буде жмуриться,
Той буде князь.

* * *

Раз і два. Раз і два.

В нас лічилка – лісова!
 В лісі – дерево дуплисте,
 А в дуплі живе сова,
 Що жовтаві очі має,
 Спить – удень. Вночі – літає.
 Добрий сон, сові приснисть!
 Я – ховаюсь! Ти – жмурись!
 (Г. Чубай)

* * *

Біля річки, на лузі,
 Першоцвіт розцвіта.
 А хто останній, друзі, -
 Той з кола виліта!

* * *

Раз, два, три!
 Раз, два, три!
 Дули, дмухали вітри.
 Дули, дмухали щосили
 І горіхів натрусили.
 Натрусили так багато,
 Поспішаймо їх зібрати!
 Раз, два, три!

Ловиш ти!

* * *

Котилася торба
 З високого горба,
 А в тій торбі
 Хліб, паляниця.
 Кому доведеться,
 Тому і жмуриться.

* * *

Йшла Маринка по стежинці,
 Загубила там корзинку.
 А в корзинці паляниця,
 Хто з'їв – тому жмуриться!

* * *

Десять, дев'ять,
 Вісім, сім –
 Замовкає в небі грім.
 Линуть хмари де-не-де.
 Далі цифра шість іде.
 В лузі скошена трава –
 П'ять, чотири, три і два.

Після двійки – одиниця.

От і йди тепер жмуриться!

(С. Шаповалов)

* * *

Бігли коні під мостами

З золотими копитами.

Дзень, брязь — вийшов князь!

* * *

Діти, діти, дівора,

Утікайте із двора.

Хто не заховався,

Хай кричить: «Ура!»

* * *

Сітка, вітка,

дуб, дубки -

поставали козаки,

Шабельками брязь -

вийди, князь.

* * *

За горами, за лісами

стоїть бочка з пирогами.

Раз, два, три -

то жмурити будеш ти!

Забавлянки

Малювала зранку мишка
Три цукерки, два горішка,
А в обід в куточку сіла
І смачний малюнок з'їла.

Заєць спати захотів,
Сам ліжечко постелив,
Сам зробив собі подушку,
Примостив її під вушко.
Тільки дуже довге вушко -
Все звисає із подушки.

Скочив котик,
Сів на плотик.
Миє ротик
І животик.
Він біленький
І чистенький, -
Гарний Мурчик
мій маленький.

Кую, кую чобіток,
Подай, мамо, молоток!
Як не подаси молотка,
Не підкую чобітка.

Гра з ручками і пальчиками:

Тосі, тосі, тосі,
Де ходили - в гості.
Що їли - кашку
Що пили - малашку,

Кашка смачненька,
Малашка - ріденька.

Пальчик, пальчик, де ти був? (беремо мізинчик)
Я з цим братцем в ліс ходив, (беремо безіменний пальчик)
А з цим братцем борщ варив, (беремо середній пальчик)
А з цим кашу куштував, (беремо вказівний пальчик)
А з найбільшим заспівав, заспівпав. (беремо великий пальчик)

- Ладки, ладоньки, ладусі,
де були ви?
- У бабусі.
- Що їли?
- Оладки.
- З чим оладки?
- Із медком, із солодким молочком.
- А де медок брали?
- В бджілок діставали.
У саду зеленому, під рясними
кленами.
Під кленами, під липами, де ягоди
розсипані.
- Хто розсипав?
- Гуси.
- Хто збере?
- Бабуся.
- Хто поїсть?
- (Ім"я лялюсі) - малесенька дитинка.

Іде коза рогата,
Іде коза вухата
До діточок маляточок.
Ніженьками "туп-туп",
Віченьками ""луп-луп",
Хто лиш сосочку ссе,
Молочка хто не п"є,
Того буцну прийду,
На ріжки посаджу.

Раз-і-два – ішли качата,
Три-чотири – до води.
Плентався за ними п'ятий,
Шостий теж ішов туди.
Сьомий дуже притомився,
Восьмий на дорозі всівся,
А дев'ятий всіх догнав.
А десятий загубився з переляку
запищав,
Не пици, а доганяй, своїх друзів
відшукай

Мирилки

Битися - не билися,
Трохи посварилися,
Потім посміялися,
Друзями zostалися.

Дві подружечки зажурилися,
Дві подружечки посварилися.
Тобі яблучко, мені грушечка -
Не сварімося, моя душечка.
Тобі яблучко, мені зернітко -
Не сварімося, моє серденько.

Мир, мир, миром
Пирого з сиром,
Вареники з маслом
Ми - подружки красні.

Мирилка летіла,
На плече сіла,
Сказала тихенько:
- Миріться швиденько!

Мізин-мізин-мізинець -
Помирив нас, молодець!

Гра «Продовж прислів'я».

1. Без верби і калини ...(*нема України*).
2. Хто багато читає, той ...(*багато знає*).
3. Книга вчить, як ...(*на світі жити*).
4. Слово до слова - ...(*зложиться мова*).
5. Всюди добре, а ...(*вдома найкраще*).
6. Жити – Вітчизні ...(*служити*).

Група « Дослідники і пошуковці»

- ✓ Наша мова сягає своїм корінням у глибоке минуле. Коли завітати у Києві до Державного історичного архіву, то можна переконатися, що в XV столітті судові і державні листування велося українською мовою.
- ✓ У світі налічується близько 5 тисяч мов. Одні з них близькі між собою, інші – більш віддалені одна від одної.
- ✓ Близькоспоріднені мови – це слов'янські мови: українська, російська, білоруська, польська, чеська, словацька.
- ✓ Віками народ витворював цю мову, витворив її, одну з найбагатших мов слов'янства. Триста тисяч пісень склала Україна цією мовою.
- ✓ Італійський учений У.Вердуум, який побував в Україні 1670-1672 роках, українську мову називає ніжною, мелодійною і ласкавою.
- ✓ Французький учений і дипломат П.Шевальє зазначав, що «українська мова дуже ніжна і сповнена пестливих виразів та надзвичайно витончених зворотів».
- ✓ А турецький мандрівник Е.Челебі у 1657 році писав: «Українці стародавній народ, а мова їхня багатша і всеосяжніша, ніж перська, китайська, монгольська і всілякі інші.
- ✓ Українська мова – державна мова України. Стаття 10 Конституції України. Державною мовою України є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України.
- ✓ В Україні гарантовано вільний розвиток, використання і захист російської та інших мов національних меншин України.
- ✓ Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантує Конституція України.

Нелегкий шлях пройшла мова до своєї незалежності.

1720 рік – російський цар Петро I заборонив друкувати книги українською мовою.

1769 рік – вилучили у населення України українські букварі та українські тексти з книг.

1775 рік – зруйновано Запорізьку Січ і закрито українські школи.

1863 рік – указ російського міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою.

1876 рік – указ російського царя Олександра Другого про заборону друкування нот українських пісень.

1914 рік – російський цар Микола Другий ліквідує українську пресу – газети і журнали.

А тепер ми живемо в незалежній державі і українська мова це державна мова.

21 лютого ми відзначаємо Міжнародний день мови.

Група « Читці поетичного слова»

Україно моя калинова... Миколи Верещака

Моя Україна

На світі багато чудових країн,
Мені наймиліша, найкраща країна,
Яка піднялася, мов Фенікс, з руїн,
Безсмертна моя Україна.

Ти з давніх віків непокірна була
І волю свою боронила невпинно.
Нарешті збулося - її здобула
Звитяжна моя Україна.

На землях твоїх неозорих степів
Живе працьовита і чесна родина,
Хвилюється колосом стиглих хлібів
Моя золота Україна.

В садах і дібровах в вечірні часи
Чарує нас пісня дзвінка солов'їна
І чути співочі дівчат голоси, -
Пісенна моя Україна.

Тепер ще не легко живеться тобі,
Є в тому, мабуть, особлива причина.
Та все подолає в тяжкій боротьбі
Незламна моя Україна.

Квітує, мов калина, на плесами вод,
Будь в дружбі і праці міцна та
єдина.
Хай буде щасливим твій вільний
народ,
Прекрасна моя Україно!
21.06.06.

Слава тобі, Україно!

Урочиста ода

Радій, Україно, прекрасна і сильна!
Нарешті ти долю свою здобула:
Постала державою - вільна і рівна,
Під сонцем свободи, як цвіт
розцвіла.

Зазнала ти голод, війну і розруху,
Та все подолає твій вільний народ,
Бо сила незламна козацького духу
Для тебе - надійний і вірний оплот.

Тернисту дорогу до щастя народу
Тобі ще не скоро судилось пройти.
В єднанні і дружбі, за мир і свободу
Ти впевнено йдеш до святої мети.

Живи, Україно, могутня державо
Славути воз'єднаних двох берегів!
Квітуй, наша Ненько, у сяєві слави,
Яка не померкне навіки віків!
22.08.06.

Калина

Стоїть над водою червона калина...
Віками про неї складають пісні, -
Це образ твій світлий, моя Україно,
Він чистий і ніжний, як цвіт навесні.

На битву за волю і честь
Батьківщини
Козак воювати далеко іде,
А вдома калина і мила дівчина,
Що довго і вірно коханого жде.

У січах кривавих, де смерть або
рани,
Звитязці кріпили до волі жагу.
І кров їх гаряча горіла багряно,
Мов грона калини, на білім снігу.

Не всі із походів далеких вертались -
Життя їх забрали жорстокі бої,
На їхніх могилах калини зростали,
В зажурі схилиючи віти свої...

Калино, калино, квітуй у долині,
Пишайся рум'яно над синню води,
Ввібрала ти в себе красу України
І будеш у серці народу завжди.
24.06.06

Козацький дух

Україно моя калинова!
Скільки лиха народ твій зазнав,
Поки вітер святої обнови
На просторах твоїх загуляв.

Скільки раз вороги ненаситно
Зазіхали на землю твою.
І ти волю свою непохитно
Боронила в смертельнім бою.

Про незламність твою і відвагу
По всім світі розносився слух,
Джерелом тої сили й наснаги
Був козацької вольниці дух.

Він гойдався в колиці вербовій
Під зажурливий матері спів,
І зростав у добрі і любові
Вільний син українських степів.

Хмільний вітер із Дикого поля,
Терпкі запахи росяних трав
І палке поривання до волі
З молоком материнським вбирав.

Недарма молодим козачатам –
Здавна звичаї ці повелись –
Батько й мати справляли спочатку
Коня доброго, шаблю і спис.

І міцніли козацькі лави,
Гартувались, як сталь, у вогні.
Дух козацької волі і слави
Підіймав наш народ до борні.

Крізь століття зневаги й сваволі,
Через терни страждань і біди
Ясна зірка жаданої волі
Україні світила завжди.

І здійснилася мрія народу:
На початку новітніх століть
Україна, здобувши свободу,

Як держава могутня стоїть!

Моя чарівна, дивна мова,
Хто перелічить в ній слова?
Вона прекрасна і казкова,
Весела, щедра і жива.

Вона про все тобі розкаже,
Чарівних слів тебе навчить,
Усе розкриє і покаже,
Як правильно на світі жить.

Тож мову вчи і прислухайся
До того, як вона звучить.
І розмовляти так старайся,
Щоб всім її хотілось вчить.

Звучи, моя мово чарівна, у світі
І в серці людським не мовчи.
Не дай занедбати себе і забути,
До кожного серця дійди!

РІДНА МОВА

Спитай себе, дитино, хто ти є,
І в серці обізветься рідна мова;
І в голосі ясним ім'я твоє
Просяє, наче зірка світанкова.

З родинного гнізда, немов пташа,
Ти полетиш, де світу далечизна,
Та в рідній мові буде вся душа
І вся твоя дорога, вся Вітчизна.

У просторах, яким немає меж,
Не згубишся, як на вітрах полова.
Моря перелетиш і не впадеш,
Допоки буде в серці рідна мова.
Д. Павличко

РІДНА МОВА

Мово рідна, слово рідне,

10.01.07.

Хто вас забуває,
Той у грудях не серденько,
А лиш камінь має.

Як ту мову нам забути,
Котрою учила
Нас всіх ненька говорити,
Ненька наша мила.

У тій мові нам співали,
Нам казки казали,
У тій мові нам минувшість
Нашу відкривали.

От тому плекайте, діти,
Рідну свою мову,
Вчіться складно говорити
Своїм рідним словом.
С. Воробкевич

РІДНА МОВА

Як то гарно, любі діти,
У вікно вам виглядати!
В ньому все: тополі, квіти,
Сонце й поле біля хати.

На оте вікно ранкове,
Що голівки ваші гріє,
Схожа наша рідна мова –
Цілий чвіт вона відкриє!

Бережіть її малята,
Бо вона – віконце миле,
Що колись до нього мати
Піднесла вас, посадила...
В. Терен

РІДНА МОВА

По-своєму кожна
Пташина співає,
По-своєму кожен
Народ розмовляє.
У мене й народу мого
Українська є мова чудова,
Своя, материнська.

По світу її,
Як святиню, нестиму
Допоки живу,
В чистоті берегтиму,
З Любов'ю сердечною,
Вірністю сина.
Ця мова для мене,
Як мати, єдина.
С. Жупанин

ХТО ЯК ГОВОРИТЬ

Все, що живе на світі,
Уміє розмовляти.
Уміють говорити зайці і зайченята,
По-своєму говорять і риби серед
моря,
І у садочку пташка, і у траві
комашка...
Говорять навіть квіти з блискучими
зірками...
— А як говорять діти?
— Так, як навчила мама!
— Прийми ж, матусю,
Слово подяки від дитини
За нашу рідну мову,
За мову України.
Л. Полтава

РІДНА МОВА

Сію дитині
В серденько ласку.
Сійся-родися
Ніжне «будь ласка»,

Вдячне «спасибі»,
«Вибач» тремтливе, —
Слово у серці —
Як зернятко в ниві.
«Доброго ранку!»,
«Світлої днини!» —
Щедро даруй ти
Людям, дитино!
Мова барвиста,
Мова багата,
Рідна і тепла,
Як батьківська хата.
В. Гринько

РІДНА МОВА

Разом із щастям і журбою
Зеленим листом шелестить,
У небі ясним над водою
Нам рідна мова мерехтить.

Це символ мудрості твоєї,
Моя Вкраїно. Він горить!
Тож мови рідної своєї
Не відцураймось ні на мить!
К. Коврик

РІДНА МОВА

Розвивайся, звеселяйся, моя рідна
мово,
У барвінки зодягайся, моє щире
слово.
Колосися житом в полі, піснею в
оселі,
Щоб зростали наші діти мудрі і
веселі.
Щоб на все життя з тобою ми
запам'ятали,
Як з колиски дорогої мовоньку
кохали.
Л. Забашта

СЛОВО

А Вкраїни мова —
 Мов те сонце дзвінкотюче,
 Мов те золото блискуче,
 Вся і давність, і обнова —
 Українська мова.

Розцвітай же, слово,
 І в родині, і у школі,
 Й на заводі, і у полі
 Пречудесно, пречудово
 Розцвітай же, слово!

Хай ізнов калина
 Червоніє, досягає,
 Всьому світу заявляє:
 Я — країна Україна —
 На горі калина!
П. Тичина

МАТУСИН ЗАПОВІТ

Раз казала мені мати:
 «Можеш мов багато знати,
 Кожну мову шанувати,
 Та одну із мов усіх
 Щоб у серці ти зберіг».
 В серці ніжну і погідну
 Збережу я мову рідну!
М. Хоросницька

РІДНА МОВА В РІДНІЙ ШКОЛІ

Рідна мова в рідній школі!
 Що бринить нам чарівніш?
 Що нам ближче і миліш
 І дорожче в час недолі?
 Рідна мова! Рідна мова!
 Що в єдине нас злила, —
 Перші матері слова,

Перша пісня колискова.
 Як розлучимось з тобою,
 Як забудем голос твій
 І в Вітчизні дорогій
 Говоритимем чужою?!
 Краще нам німими стати,
 Легше гори нам нести,
 Ніж тебе розіп'ясти,
 Наша мова, наша мати!
 Ні! В кім думка прагне слова!
 Хто в майбутнім хоче жить,
 Той всім серцем закричить:
 — В рідній школі — рідна мова!
 І спасе того в недолі
 Наша мрія золота,
 Наше гасло і мета
 — Рідна мова в рідній школі.
О. Олесь

РІДНА МОВА

Велична, щедра і прекрасна мова,
 Прозора й чиста, як гірська вода, —
 То України мова барвінкова, —
 Така багата й вічно молода.
 Вона, як ніжна пісня колискова,
 Заходить в серце й душу з ранніх
 літ,
 Ця мова, наче пташка світанкова,
 Що гордо лине в свій стрімкий
 політ.

Юлія Косинська

УКРАЇНСЬКА МОВА

Золоте курчатко
 В золотій торбинці
 Принесло сьогодні
 Літери дитинці.
 А дитина з літер
 Збудувала слово.
 І звучить, як пісня,
 Українська мова.
Г. Чубач

РІДНЕ СЛОВО

Барвінково, волошково
 В небі світиться зоря.
 Починаймо рідне слово
 Зі сторінки «Кобзаря».
 Рідне слово любить ненька,
 І співає: «Люлі-лю».
 Так любив його Шевченко,
 Так і я його люблю.
А. Камінчик

РІДНА МОВА

Буква до букви —
 І виникло слово.
 Слово до слова —
 Звучить рідна мова.
І. Січовик

ВСЯ МОЯ РОДИНА

Мати, мова, Батьківщина -
 От і вся моя родина.

Батьківщина, мати, мова -
 Три цілющих, вічних слова.

Батьківщина, мова, мати -
 Нас повік не роз'єднати.
М. Сингаївський

РІДНА МОВА

Велична, щедра і прекрасна мова.
 Прозора й чиста, як гірська вода,
 Це України мова барвінкова,
 Така багата й вічно молода.

Рідна мова, мов гірська вода,
 Рідна мова вічно молода,

Рідна мова, в серці з ранніх літ
 Гордо лине мова у політ!

Вона, як ніжна пісня колискова,
 Заходить в серце й думи з ранніх
 літ,
 Це мова, наче пташка світанкова,
 Що гордо лине у політ!
Ю. Косинська

УКРАЇНСЬКА МОВА

Мово моя українська —
 Батьківська, материнська,
 Я тебе знаю не вивчену —
 Просту, домашню, звичну,
 Не з-за морів прикликану,
 Не з словників насмикану.
 Ти у мене із кореня —
 Поле мені наговорена,
 Дзвоном коси прокована,
 В чистій воді смакована.
 Болем очей продивлена,
 Смутком багать продимлена,
 З хлібом у душу всмоктана,
 В поті людським намокнута,
 З кров'ю моєю змішана.
 І аж до скону залишена
 В серці моїм.
В. Бичко

ЛИШ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Українські діти
 Всім говорять сміло:
 Свій народ любити —
 То велике діло.

Лиш по-українськи
 Любо говорити,
 І по-українськи

Господа молити.

Треба й чужі мови
Старанно вивчати,
Та з усіх найбільше
Рідну шанувати.

А. Незнаний

НАША МОВА

Мова наша, мова —
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Й тиша вечорова.

Мова наша, мова —
Літ минулих повість,
Вічно юна мудрість,
Сива наша совість.

Я без тебе, мово,
Без зерна полова,
Соняшник без сонця,
Без птахів діброва.

Як вогонь у серці
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.
Ю. Рибчинський

НАША МОВА СОЛОВ'ІНА

Солов'ї розливаються ніжно
У зеленім веснянім гаю,
Син до матері каже: — Ця пісня
Дуже схожа на мову твою.

Посміхається мати до сина:
— Пам'ятай, моє миле дитя,
Рідна мова завжди солов'їна,
Зігріває людей все життя.

Наша мова живе й буде жити,
Бо вона, ніби подих весни —
Пам'ятай ти завжди про це, сину,
Рідне слово теплом огорни.

В. Кленц

ЛЮБІТЬ РІДНУ МОВУ

Мова — краса спілкування,
Мова — як сонце ясне,
Мова — то предків надбання,
Мова — багатство моє.

Мова — то чиста криниця,
Де б'є, мов сльоза, джерело,
Мова — це наша світлиця,
Вона як добірне зерно.

Мова — державна перлина,
Нею завжди дорожить:
Без мови немає країни —
Мову, як матір, любіть!
Ф. Пантов

ВІРШ ПРО МОВУ

На білому світі,
На чорній землі
Є мова у квітів,
Є мова в зорі.
Є мова у бджілки,
В метелика й клена,
В бузкової гілки,
В любистку зеленого.
Є мова в калини,
В дрімучого лісу,
У річки й стежини,
В осіннього листу.
Та тільки тому,
Хто цурається
Рідної мови,

Не промовлять вони
Ані слова.
А Камінчук

РІДНА МОВА

Мова кожного народу
Неповторна і — своя;
В ній гримлять громи в негоду,
В тиші — трелі солов'я.

На своїй природній мові
І потоки гомонять;
Зелен-клени у діброві
По-кленовому шумлять.

Солов'їну, барвінкову,
Колосисту — на віки —
Українську рідну мову
В дар мені дали батьки.

Берегти її, плекати
Буду всюди й повсякчас,—
Бо ж єдина — так, як мати,—
Мова в кожного із нас!
Л. Забашта

* * *

Ой, яка чудова – українська мова!
Не загинула вона у течії віків.
Мова солов'їна, мова колискова
Рідного народу і моїх батьків.

Група « Виконавці українських пісень»

Рідна мова

Ми з дитинства знаєм нашу мову,

Знаєм гарні пісні і вірші.
Нею розмовляють тато й мама,
Розмовляють бабці й дідусі.

Приспів:
Наша мова колискова,

Будеш жити ти завжди!
Рідна мова колискова,

**Це мій рідний край
(Вдалині за річкою**

Будеш жити ти завжди!

Різні мови знаєм і вивчаєм,
Вдалині за річкою срібний зорепад
І вином порічковим всіх частує сад,
Літньою долиною йду не поспіша
Вишнею й калиною втішена душа.

Приспів:
Це край, де я родилась і живу,
Де все для мене рідне — не байдуже,
Де зірка з неба впала у траву,
Щоб ти мене побачив милий друже.
Це край моєї втіхи і сльози,
Із рідним словом, з рідними піснями
Тулюся до української краси,
Бо це взяла від батька і від мами.

Пахнуть луки травами, пахнуть до знемог
Грішне разом з праведним в силуетах двох,
Музика над тишею, хоч на струнах грай
І душа утішена — це мій рідний край!

Приспів.
Сл. Вадима Крищенка

Муз. Володимира Куртяк

Група «Знавці рідної мови»

***Шкільний конкурс знавців рідної мови
імені Петра Яцика***

Робота над плакатом

Але наймиліша нам своя.
Наша мова радісна й чудова,
Муза і Шевченка і Франка.

Приспів.
А коли дорослими ми станем -
В заповідях скажемо своїх,
Щоб плекали діти нашу мову,
Прославляли й берегли її.

Звучить тиха, лагідна музика, на її фоні звучать слова:

« ... Ви бачите, як маленькі долоні затуляють від пронизливого вітру вогник свічки... Це українські діти оберігають українську мову від усіх злих сильних вітрів...»

Це - символ Усеукраїнського конкурсу знавців української мови імені Петра Яцика. Цей конкурс започатковано Міністерством освіти і науки України 24 липня 2000 року.

Ініціатором проведення конкурсу був український меценат, відомий громадський діяч Петро Яцик.

Розглядання портрета Петра Яцика.

Ведуча. Петро Яцик народився 7 липня 1921 року на Прикарпатті в селі Верхнє Синьовидне. В 23 роки він емігрував до Німеччини. Там закінчив Український технічно-господарський інститут. Через 4 роки виїхав до Канади. Селянський син з України зробив неймовірну кар'єру: на канадській землі став мільйонером. Але понад усе цінував Яцик своє добре й чесне ім'я, мав тверде переконання, що найбільше багатство для людини – це зроблене нею добро, тож був щедрим у своїх добродіяннях, з честю витримав випробування багатством і добродійством.

Після здобуття незалежності він часто приїздив до України. Мовна ситуація в Україні дуже непокоїла Петра Яцика, адже він був переконаний, що є мова – є держава, немає мови – немає держави. Так виникла ідея конкурсу з української мови для української молоді. Рік від року конкурс набуває популярності, тому що головна мета цього мовного змагання – утверджувати державний статус української мови, підносити її престиж.

Ведучий. Міжнародному конкурсу з української мови судилося стати

лебединою (останньою) піснею Петра Яцика. Українські школярі і студенти готувалися до Другого конкурсу, коли з Канади надійшла сумна звістка про смерть українського патріота. І жаль, і сум, і невизначеність охопили всіх хто знав його, устиг полюбити. Що буде з Конкурсом?

Ведуча. Та Яцик був ще й талановитим батьком: він виховав прекрасну доньку Надю, тендітну, усміхнену жінку, яка завжди допомагала батькові. Дитя Канади, вона живе в англomовному світі, але добре знає мову свого батька.

Без жодних сумнівів вона підтримала проект батька: «Конкурс буде... Нічого не міняється... Праця та мрія Петра Яцика продовжується...».

Ведучий. Відтоді, щороку у День української писемності та мови мовний марафон, якому присвоєно славне ім'я Яцика, розпочинається у різних славних своєю історією містах і селах України. Запрошую учнів 3 – 4 класів на шкільний тур конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Завдання I (шкільного) етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

3 клас

1. Випиши з поданих слів ті, у яких звуків більше, ніж букв.

Яблуня, сидить, гаї, кущ, сади, машина, школа, мама.

Зробіть звукову модель до слова *яблуня*. (12 балів)

2. Уклади і запиши речення з поданих слів, вставляючи пропущені букви чи буквосполучення.

Птахи, т...хкають, ...вінко, і, ...щебечуть.

За, га...к, с...лом, з...л...ніє.

Конопляне, л...бить, с...ничка, насіння. (12 балів)

3. Знайди і підкресли 5 жіночих імен.

КРЬЗЧОНУ, ВІРАМРОК, БЗІОЛЬГА, АРМАРИНА, ПСОТКРОМ, ОРАЛБСИУ,
ЧУДАЛІНА, ІННАРДОН. (5 балів)

4. Склади ланцюжок слів (6 слів), де останній склад попереднього слова є першим складом наступного.

Калина,,,,,, (12 балів).

5. Як називають одним словом?

Заклад, де виготовляють і продають ліки –

Сильний дощ –

Багато корів –

Топлене сало –

Суху траву – (12 балів)

6. Склади і запиши міркування « Квіти – окраса Землі» (12 балів)

Загальна сума балів – 65.

4 клас

1. Запиши речення за поданим звуковим записом. Визнач його тип. Підкресли

граматичну основу.

[зеленен'ка й'ашчірка гр'ій'ец':а на пен'очку]

(10 балів)

2. Згрупуй подані слова:

а) як споріднені;

б) як синоніми.

Хата, будівельний, хатка, збудувати, будинок, палац, хатній.

(3 бали)

3. Уклади й запиши речення з однорідними членами. Визнач в утворених реченнях граматичні основи.

Книги, газети, журнали. В'яне, жовкне й обсипається.

(10 балів)

4.. Запиши подані іменники в орудному відмінку однини.

Сталь - ..., честь - ..., кров - ..., мазь - ..., любов - ..., мужність - ..., осінь - ..., плащ - ..., молодь - ..., ніж - (10 балів)

5. За допомогою суфіксів або префіксів утвори нові слова від поданих.

Клей, хід, шелест, грім, сад, друг, мазь, колосся, гості, мороз, мова, кінь, світло, диво, море, мрія, золотий, дорога, будинок, село. (10 балів)

6. Поясни, як ти розумієш ці вислови. Склади з ними речення.

Мчати, як стріла; лягати разом із курми; шукати по гарячих слідах; жити, як риба у воді; знати, як свої п'ять пальців. (5 балів)

7. Напиши листа від імені одного героя прочитаної казки іншому. (12 балів)

Загальна сума балів – 60.

Група « Художники»

Малюнки на тему « Люби і знай свій рідний край»

Робота Сагайдачної Ірини

Робота Шевчук Наталії

Робота Гладиш Юлії

Робота Мушинської Олени

Робота Петрика Віталія

Робота Комоси Назара

Робота Шевчук Наталії

Робота Шевчук Наталії

Робота Комоси Назара

Робота Попика Віталія

Робота Петрика Віталія

**Вірші вихованців поетичного клубу « Дивослово»
Новосілківської ЗОШ І – ІІ ст.
(початкові класи)**

Наша мова

Мова наша калинова,
Колосиста на віки.
Вона чиста і прозора,
як джерельная вода.
Треба мову нам вивчати
й не цуратися її!

Колісник Софія

Моя земля

Моя земля, моя країна,
Моя кохана Україна
У калиновім цвіті.
Тут пшениці під небом синім
І річечка тече.
Моя чудова Батьківщино –
Люблю тебе понад усе.

Шевчук Наталія